

ZILVER BLAD

03

*Recht op
arbeid voor
iedereen*

06

*Minder centen
voor wapens,
meer voor
klimaat*

11

*Steeds meer
stroom
uit wind
en zon,
maar...*

13

*Is die CO²-
uitstoot
nu echt zo
belangrijk?*

14

*"Een nieuw
narratief voor
migranten, graag"*

Alweer een jaar

Weer is een jaar bijna afgewerkt. En het is gek: de tijd loopt ogenschijnlijk sneller en sneller. Eergisteren lijkt pas gisteren. Het valt nauwelijks te bevatten...

Onze jaarlijkse Kerstreceptie zit er intussen ook alweer op. In Mortsel werden we feestelijk en attent ontvangen. We haalden er herinneringen op aan 'Groene Strandjutters', onze leerrijke vijfdaagse aan zee. Ook de voorbije studiedag 'Hefbomen voor kwaliteit van leven' kwam nog ter sprake. Die bijeenkomst in het Vlaams Parlement betekende zowat de start voor ons volgende GroenPluscongres, in 2027.

Tijdens dit congres gaan we ons bezinnen over de staat van onze samenleving. In dit nummer vind je zowel een beknopt verslag van de studiedag, als een schot voor de boeg van 'Hoe meten we de staat van onze samenleving?'

In 2026 werken we ook verder met tabjes, of rubrieken. Artikels over eenzelfde thema vind je dan gegroepeerd terug. Zo kan je achteraf ook makkelijker iets terugvinden.

Een vredig en gezond 2026 toegewenst!

de Redactie

Eerste keer Zilverblad?

Je bent lid van Groen en ouder dan 55. Dan ontvang je dit blad en ook de digitale nieuwsbrieven van GroenPlus. Als actief lid van Groen kan het zijn dat je nog niet aan de activiteiten van GroenPlus toe bent. Alle begrip daarvoor. Ontvang je liever (nog) geen Zilverblad, of onze nieuwsbrief, geen probleem. Laat het dan een weten aan walter.decoene@gmail.com.

Mieke Vogels, voorzitter

Nieuwjaarsbrief van 65-plussers

Liefste medeburger,

*Bij het begin van het nieuwe jaar,
hebben ook wij, 65 plussers, onze wensen klaar.
Wil in het nieuwe jaar met een andere bril naar ons kijken,
Het zal onze samenleving verrijken
Wij zijn geen last voor de samenleving maar een lust..
En nog lang niet uitgeblust
Ouderen zorgen voor de warmte van het samen leven
Als vrijwilliger of mantelzorger willen we het beste geven
als we vijf dagen staken draait alles in de soep
geen voetbaltraining, schoolkinderen blijven op de stoep
Zorg voor voldoende pensioen
Dan hoeven wij geen flexi-jobs te doen
Laat ons verder bouwen aan de kwaliteit van leven
onze ouders verzorgen en de volgende generatie ademruimte geven
Stop met jong en oud tegen elkaar op te zetten
Alleen samen kunnen we het toenemend onwelzijn beletten
Ook onze mening doet ertoe, wij willen onze ervaring gebruiken
voorstellen die het anders en beter doen laten ontluiken
En ja, ook als we zeer oud zijn en een beetje beven
Houden we onze rechten en de regie over ons leven
Je hoeft echt niet te roepen, te betuttelen of woordjes te verkleinen
Oud zijn betekent niet dat je capaciteiten verdwijnen*

*Willen jullie tenslotte meezoeken naar het antwoord op de vraag van morgen
wie zal er voor het groeiend aantal kwetsbare ouderen zorgen?
Met solidariteit en het juiste beleid maken we het waar
Respect en waardering voor mekaar
Dan wordt 2026
een geweldig nieuw jaar.*

*Van harte,
Je generatie 65-plussers
1 januari 2026*

MIEKE VOGELS

Recht op arbeid voor iedereen

GroenPluscongres: 'Hefbomen voor kwaliteit van leven'

Het zit grondig fout met onze relatie tot arbeid. Sinds 1994 staan de sociale rechten en dus ook het recht op arbeid in artikel 23 van de Grondwet. Dit artikel betekent dat het beleid zorgt voor duurzame tewerkstelling, met voldoende inkomen en de garantie om volwaardige rechten op te bouwen.

Eigen schuld, dikke bult

De voorbije jaren domineert echter het liberale denken. Werk vinden is een individuele verantwoordelijkheid. Wie wil werken, vindt werk. De werkzoekende is een rekenaar die zich afvraagt "wat kan ik extra verdienen door te gaan werken?" In deze redenering lijkt de uitkering afschaffen de beste manier om iemand weer aan het werk te krijgen.

Meer langer werken is voor deze regering de remedie om de begroting in evenwicht te krijgen. Ook langdurig zieken worden extra gecontroleerd en moeten weer aan de slag.

Steeds minder duurzame jobs

Voorlaag geschoolde werkzoekenden worden gedwongen tot flexi jobs, weekcontracten via interim, nachtwerk..., waardoor ze voortdurend flirten met de armoede en onvoldoende rechten opbouwen.

Hoger opgeleiden komen dan weer terecht in 'bulshitjobs'. Het stijgend aantal hoog geschoolden heeft gezorgd voor een systeem van baas boven baas. Dit frustriert de werkvloer, ondergraaft de creativiteit en leidt tot burn-outs.

Iedereen een plek in de samenleving, in plaats van iedereen een plek op de arbeidsmarkt

Het is hoog tijd om **het recht op arbeid** terug voorop te stellen. Iedereen wil erbij horen en verdient een kwalitatieve duurzame job.

We willen mantelzorg, vrijwilligerswerk en inzet in de buurt waarderen en financieel belonen. Kwalitatief werk is werk op maat van de mens en niet op maat van de economie. De voorbije jaren werd steeds weer bespaard op de sociale tewerkstelling en waren er steeds minder jobs op maat.

Iedereen werkt!

De mens is geen rekenaar, maar een sociaal wezen dat wil meetellen in de samenleving, iemand die gewaardeerd wil worden.

De mantelzorger, de vrijwilliger in de sportclub en vele andere vrijwilligers, ze dragen het sociale weefsel en verdienen waardering. De trend 'alleen wie actief is op de arbeidsmarkt telt mee' wordt steeds extremer. Een ouder die zelf zijn kinderen opvangt en investeert in de buurt wordt aangemaand te gaan 'werken', zijn kinderen genieten immers ook van onderwijs, openbaar vervoer... Het personeel dat kinderen opvangt in de crèche is aan het werk; de ouder die hetzelfde doet werkt niet en draagt in deze enge invulling van wat werk is niet bij aan de samenleving.

We moeten de sociale tewerkstelling versterken en op zoek gaan naar nieuwe hefbomen, zoals het in Frankrijk ontwikkelde model Buurten Zonder Langdurige Werkloosheid.

Het kan echt anders!

Al in de jaren 30 van de vorige eeuw voorspelde econoom John Maynard Keynes dat, dank zij de automatisering, in de 21ste eeuw een werkweek van 15 uur zou volstaan om een hoger welvaartsniveau te bereiken. De meerwaarde van die automatisering, later van de globalisering en vandaag van de artificiële intelligentie moet rechtvaardig verdeeld worden. Verder rijden op het huidige spoor leidt tot een harde samenleving die ziekte en geweld produceert.

Geef mensen hun vrijheid en creativiteit terug, door een deel van hun inkomen los te koppelen van arbeid op de arbeidsmarkt.

Hoe meten we de staat van onze samenleving?

90 GroenPlusers volgden ons colloquium over de vraag: hoe meten we de staat van onze samenleving? Het Bruto Binnenlands Product (BBP) blijft voor veel beleidsmakers een heilige graal, maar verschillende sprekers toonden aan hoe een eenzijdige focus op economische groei ons blind maakt voor wat er werkelijk toe doet: een goede woning voor iedereen, kwaliteitsvolle zorg of meer kansen op ontmoeting in een groene omgeving.

Patricia Delbaere van het Rekenhof schetste een helder overzicht van de manier waarop België de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) opvolgt. Haar boodschap was tegelijk genuanceerd en onrustwekkend. Terwijl de economische indicatoren blijven stijgen, haalt België de welzijnsdoelen niet. Vooral als gevolg van een verslechterende gezondheid bij mensen met de laagste inkomens. De negatieve trend is zo sterk dat ze het totale welzijnsbeeld naar beneden trekt. Nog opvallender is dat alle indicatoren voor milieukapitaal achteruitgaan. De kloof tussen groei en leefkwaliteit wordt daardoor steeds breder. Achter de stijgende BBP-curve schuilt een realiteit van stagnerend welzijn en een fel verzwakkend ecosysteem.

Professor **Brent Bleys** (UGent), expert in ecologische economie, ging dieper in op de vraag of groei een doel op zich mag zijn. Voor veel politici en economen lijkt de stijgende BBP-curve niet langer een indicator maar een dogma. Bleys herinnerde eraan dat eeuwige groei niet bestaat en dat voorbij een bepaalde limiet de kosten groter worden dan de baten. Dat effect is volgens hem vandaag al zichtbaar: onze economische groei blijft steken rond de 1,5%, ver verwijderd van de klassieke dromen van 4 à 5%. Hij verwees naar de Post-Growth Conference van het Europees Parlement (2018). Die benadrukte dat macro-economie het collectief belang moet dienen en de impact op welzijn en milieu moet meewegen. Selectieve productie, herverdeling, sterke publieke dienstverlening en eerlijke internationale handel bieden volgens Bleys een realistischer toekomstbeeld: economie binnen grenzen. Brent Bleys sloot af met een citaat van de Amerikaanse ecologisch-econoom Herman Daly: *“Er zijn genoeg indicatoren. We hebben een ander beleid nodig.”*

Het daaropvolgende panelgesprek — met **Gie Goris** (MO*), **Heidi Degerickx** (Netwerk tegen Armoede), **Nelles De Coninck** (COOP Centraal),

Benjamin Clarysse (Bond Beter Leefmilieu) en **Julie Hendrickx Devos** (Beweging.net) — gaf het colloquium een krachtige dynamiek. De panelleden waren opvallend eensgezind in hun analyse en hoopvol in hun benadering.

Benjamin Clarysse: “We kunnen niet wachten op de grote ommekeer. We moeten nú handelen binnen de context die we hebben.”

Nelles De Coninck: “We moeten durven kiezen voor een totaal ander economisch model.”

Julie Hendrickx Devos: “Zonder civiele ruimte droogt de bottom-up stilaan op. Die ruimte moeten we terug opeisen.”

Heidi Degerickx: “Ik kan ons verhaal, recht op een goed leven voor iedereen, makkelijker brengen dan vroeger.”

Julie Hendrickx Devos: “We moeten volhouden en doorzetten. Vergelijk het met de strijd voor sociale rechten. Die heeft decennia geduurd.”

Benjamin Clarysse: “Grootouders voor het Klimaat, de klimaatstakers, Ringland... burgerbewegingen kunnen wél het verschil maken en boeken concrete resultaten.”

Mieke Schauwvlieghe sloot de voormiddag af in een positieve toon. Ze riep op om door te gaan om de civiele samenleving opnieuw op de barricades te krijgen, alle beschikbare kanalen te benutten en meer samen te werken, ook binnen de politiek. We staan aan de vooravond van een nieuwe omwenteling: circulair, hernieuwbaar en lokaal.

Meer op onze website:
www.groen-plus.be

MARK DE GEEST

Bies Henderickx over begeleid werken

Terwijl wachtlijsten zich ophopen en hulp aan mensen met een beperking steeds meer onder druk komt te staan, spant de vzw Pegode zich in om mensen met een beperking ondersteuning op maat te bieden. Naast een aangepaste huisvesting ijvert zij met Begeleid Werken ook voor een zinvolle dagbesteding. Zilverblad sprak met Bies Henderickx, tot zijn pensioen algemeen directeur van Pegode.

“Mijn echtgenote en ik hebben een opleiding ergotherapie gevolgd in Gent. Voor mensen met een beperking bestonden er toen nog niet veel voorzieningen. En de voorzieningen die er waren, overtuigden ons niet. Dus ontwikkelden we samen met anderen een kleinschalig woonproject. Dat was niet evident, want de overheid koos voluit voor grotere woonvoorzieningen. Toch zijn we in die geest blijven verderwerken. Zo hebben we een tweede en later nog een derde project opgericht. Een fusie met gelijkaardige projecten resulteerde in 2008 in **Pegode**. Samen stonden we sterker.

Bij die woonprojecten hoorde ook een dagbesteding. Daarbij wilden we focussen op de talenten waarover mensen beschikken. En tegelijk een maatschappelijke meerwaarde realiseren. Zo is een arbeidstraject ontwikkeld, dat steeds verder is gegroeid. Daarbij ervoerden we dat, indien je inzet op het talent van mensen, ook mensen met een beperking best in aanmerking komen voor heel wat activiteiten uit de samenleving.

Vaak krijgen mensen met een beperking het al in het onderwijs moeilijk. Ook daarna komen ze nauwelijks aan de bak: ze ontvangen een *inkomensvervangende tegemoetkoming* en belanden al snel in een dagcentrum. Terwijl die mensen vaak toch heel wat talenten hebben. Dat merkten we ook

in ons project. Belangrijk is niet zozeer het verwerven van een inkomen, wel de toegevoegde meerwaarde die ontstaat door andere mensen te ontmoeten en een eigen omgeving op te bouwen. Dat heeft met zingeving te maken, met de trots die iemand voelt wanneer hij of zij kan zeggen ‘ik werk’, in een omgeving waar iedereen ervan uitging dat dit uitgesloten was.

Al in 1997 zetten we in op arbeid in een reguliere arbeidsomgeving. Zowel met non-profit- en vrijwilligersorganisaties als met reguliere bedrijven gingen we, op basis van de internationaal beproefde methodiek van *supported employment*, aan de slag. Eerst schoorvoetend, want voor de bestaande dagcentra en hun bijhorende erkenningsvoorwaarden was dit niet evident. We overtuigden de overheid dat dit de weg was naar inclusievere werkwijzen. **Begeleid Werken** was geboren en wordt ondertussen alsmaar breder toegepast.

Bij Begeleid Werken ondersteunen *jobcoaches* mensen met een beperking, om een baan te zoeken die bij hen past, waar zij hun talenten kunnen ontwikkelen en nieuwe mensen leren kennen. Eerst wordt gepeild naar de verlangens van de persoon: “Wat zou jij graag willen doen?”. Dan proberen we een werkplaats te vinden die daarbij aansluit. Dat iemand piloot wil worden, is wellicht niet mogelijk, maar je kan ook verder kijken. Misschien zijn er op een luchthaven wel andere jobs, die hij/zij graag zou doen?

Binnen Begeleid Werken gaat het altijd om aanvullende arbeid. Dus geen vervangende arbeid, die de plaats inneemt van andere werknemers. Meestal blijft het beperkt tot een aantal uren of een paar halve dagen per week. Hierdoor belanden we al snel in een grijze zone wat betreft de

arbeidswetgeving, want die stelt dat het om minimum 13 uur per week moet gaan. Bovendien mag een bedrijf geen vrijwilligers tewerkstellen.

Het wettelijk kader in België maakt het ons niet altijd makkelijk. Gelukkig is er een goede praktijk ontwikkeld, waardoor we mensen toch een nuttige en zinvolle arbeid kunnen aanbieden. We zien ook steeds meer werkgevers die intussen de meerwaarde hebben ontdekt van een medewerker die elke dag gemotiveerd en gelukkig op het werk verschijnt. En die zo een positieve invloed op de werksfeer uitoefent.”

‘Pegode’ overkoepelt momenteel een vijftiental kleinschalige woonproject en biedt aan ongeveer 800 personen ondersteuning, om zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren in de samenleving. Ongeveer de helft van hen is via ‘Begeleid Werken’ op een eigen werkplek aan de slag.

Meer info: www.pegode.be

Bies Henderickx

Minder geld voor wapens, meer voor klimaat!

Panelgesprek met vredesactivisten

De vredesgedachte heeft dringend nood aan een nieuwe dynamiek. De huidige militariseringsgolf haalt de inzet voor het klimaat helemaal onderuit. De evolutie naar een groene economie schuift op naar een oorlogseconomie.

Joost Fillet bracht voor Zilverblad enkele Groenen samen, om in een rondetafelgesprek daarover van gedachten te wisselen; mensen die een duidelijk engagement en verantwoordelijkheid opnemen in de vredesbeweging en ook binnen Groen het vredesthema sterker aanwezig willen zien.

Waarom verdient vrede onze volle aandacht?

Een militariseringsgolf is onze samenleving op alle domeinen aan het transformeren. **Hilde Naesens** (Vredesactie Brugge) steekt van wal: “Mede door de focus in de media gaan vele mensen mee in de oorlogsgedachte dat we ons moeten

verdedigen en 5% van het BNP moeten investeren in militaire defensie. Alsof er geen andere manier is om je te verdedigen dan door meer wapens te kopen. Toen ik met een petitie voor vrede in Oekraïne rondging, merkte ik bij vele jongeren, ook de Groene, dat ze als vanzelfsprekend meegaan in de militariseringslogica. De vredesgedachte verschrompelt.” **Luc Debuyst** (Vredesactie Brugge) vult aan met een sterke waarschuwing voor de huidige hernieuwde kernwapenwedloop: “Alle verdragen omtrent kernwapens worden opgeschort, met uitzondering van het Non-proliferatieverdrag, maar ook dat staat onder druk.” **Johan Malcorps** (Pax Christi) beaamt: “Alle kernwapens in China, Rusland en Amerika zullen gemoderniseerd worden. De miljarden die daarnaartoe gaan, zijn broodnodig voor de klimaattransitie. De opwarming van de aarde vormt de grootste directe bedreiging. De budgetten voor kernwapens alleen al liggen dubbel zo hoog als die nodig zijn voor de verdediging van het klimaat.”

Mieke Vogels trekt, op vraag van Pax Christi ‘Grootouders voor Vrede’ op gang en vult aan: “Momenteel worden oude militaire domeinen, die waardevolle natuurgebieden zijn geworden, opnieuw opgeëist voor militaire infrastructuur. Ook in de haven van Antwerpen zal de milieunatuurwetgeving opzijgezet worden als luchtafweergeschut geplaatst mag worden op de moeizaam verworven compensatiegronden voor de uitbreiding van de haven.” “Een versoepeling van wapentransporten dient zich aan, in ons land, maar ook op Europees niveau”, weet **David Dessers** (Vrede vzw). “En dat hele militaire discours wordt verbonden aan economische groei en innovatie, terwijl het om een destructieve industrie gaat. Onderzoeksprojecten

aan universiteiten en technologiebedrijven als IMEC worden al gestuurd in de richting van militaire toepassingen.”

Hilde vat de situatie kernachtig samen: “Er heerst geopolitieke en militaire ongeletterdheid alom, ook bij het beleid.”

Hoe kan Groen zich politiek positioneren om de spiraal van angst voor oorlog te doorbreken?

Of het nu om de 2 of 3, 5 of 5% van het BNP gaat die defensie vraagt, geen van de gesprekspartners wil daarin meegaan. “Ten eerste moet een duidelijke bedreigingsanalyse worden gemaakt; dan pas kunnen middelen en budgetten voorgesteld worden. Nu gebeurt blijkbaar het omgekeerde.” Aan het woord is **Björn Rzoska** (Voorzitter Vlaams Vredesinstituut). “Een defensiebudget van 2 tot 5% wordt voorgesteld en dan wordt gekeken waar het geld besteed en opgebruikt kan worden. Naast de aankoop van F-35’s worden opties gelanceerd als de versterking van een brug over het Albertkanaal, academisch onderzoek, windenergie en energietransitie om onze afhankelijkheid van olie en gas te verlagen.”

“Groen moet hier een duidelijk statement maken”, stelt Johan en alle anderen zijn het daarmee eens, “De Groene partij moet de klimaatlogica los zien van de oorlogslogica.”

Budgetten voor klimaat, de Green Deal, sociale bescherming passen niet onder militaire uitgaven.” Björn: ‘Wij bieden in het Vlaams Vredesinstituut tegenwicht aan de ideologie die de militaire industrie als een positieve economische factor bejegt. Het Vlaams Parlement is

Vredesmonument Deurne

gebouwd op vrede. In elk advies dat naar het parlement of de regering gaat, proberen wij die boodschap mee te geven.” David vult aan: ‘Laat ons het voorbeeld van Spanje volgen, of ons oor te luisteren leggen bij de Engelse Groenen die een Europese veiligheidsarchitectuur beogen die gericht is op vrede en diplomatie’.

“Niet alleen op nationaal, maar ook op Europees niveau moet het defensieplan vertrekken vanuit een duidelijke dreigingsanalyse en dan moeten afspraken over de inbreng van elke lidstaat gemaakt worden”, vindt Björn. “We moeten in Europa militair leren samenwerken en vooral opnieuw heel sterk inzetten op diplomatie. De massieve verhoging van de militaire budgetten in de komende Europese meerjarenbegroting moet worden bevestigd.” Luc: ‘Wij hebben geen vliegdekschepen nodig, of een Europese ruimteschild.’ “In de wijzigende geopolitieke context moeten wij ons de vraag stellen “Wat willen wij?” en dat is duidelijk: diplomatie, de-escalatie en een beter nabuurschap met het Oosten en het Zuiden,’ aldus Mieke. ‘We moeten de geest van de Helsinki-conferentie van 1975 weer leven inblazen’, bepleit Johan, ‘en praten met de vijand. We moeten weer akkoorden sluiten over bijvoorbeeld cybersecurity en drones, maar ook over het klimaat. We hebben geen andere keuze.’

Groen moet terug naar een klimaat- en vredeslogica en deze boodschap duidelijk communiceren. Dat is het unanieme standpunt hier aan tafel. Is er naast een heldere politieke positionering ook geen vormingstaak voor Groen weggelegd?

Meer en meer komt er een brede coalitie op gang van sociale bewegingen, middenveldorganisaties en vakbonden. Met een duidelijke stellingname

kan Groen vanuit die samenwerking van partners een alternatief voor vrede trekken. Vanaf het begin van de partij bestond er een organisch verband tussen de sociale bewegingen en de Groene politiek. Agalev wou een verlengstuk zijn van wat er toen leefde. We mogen geen angst hebben om in de hoek gezet te worden door onze tegenstanders. Het systeem in vraag durven te stellen en luidop pleiten voor minder geld voor wapens en meer geld voor klimaat, dat is ons democratisch recht. Het is wel ontstellend te moeten vaststellen dat tachtig jaar na Nagasaki en Hiroshima het gevaar van een kernoorlog vervaagd lijkt te zijn.

Naast een duidelijke politieke positionering ligt er ook een vormingstaak klaar voor Groen, een vorming in de ruime zin van het woord. Het gevaar van kernwapens en een toenemende militarisering kan niet genoeg toegelicht worden. Het polariserende wij-zij denken staat dialoog en diplomatie in de weg. Ook wij moeten ons daarvoor hoeden. Een mooi initiatief in die richting was de Vredesweek georganiseerd door Pax Christi, eind oktober in de Temple of Peace

in Mechelen. Op 26 september, de Internationale Dag voor de Vrede en het Verbod op Kernwapens, toonde Luc voor Vredesactie Brugge de film *The man who saved the world*. Inspirerende activiteiten voor Groen.

David Dessers: “De nieuwe militariseringsgolf transformeert onze samenleving.”

Hilde Naessens: “Wie vrede vraagt, wordt naïef genoemd.”

Luc Debuyst: “De enige wedloop die we nodig hebben, is die naar ontwapening.”

Björn Rzoska: “In een multipolaire wereld is empathie het sleutelwoord.”

Johan Malcorps: “Wapens zijn ook zonder ze te gebruiken vernietigend.”

Mieke Vogels: “De oorlogseconomie haalt alle klimaatdoelen onderuit.”

Alles van waarde is weerloos, meer dan ooit

Oranjetipje

Ook de Vlaamse regering bouwt mee aan het gifzwarte toekomstverhaal van de federale regering De Wever. De concrete oorlogsdreiging is nooit zo groot geweest en dus heeft ook de Vlaamse regering een Vlaams defensieplan uitgewerkt. Minister van omgeving Jo Brouns (CD&V) draagt graag zijn steentje bij en versoepelt de omgevingsvergunningen voor militaire doeleinden.

Vandaag al kan defensie -niet gehinderd door vergunningen- werken uitvoeren op militair domein (wit ingekleurd op het gewestplan). Heel wat militaire oefendomeinen zijn in de praktijk groene zones. Maar de ecologische waarde van het domein is weerloos tegen het gewicht van de tanks. Die rechtvaardigen de verharding voor de aanleg van een nieuwe betonnen weg door het groene militaire domein van Leopoldsbuurg.

De Vlaamse regering beslist nu dat

een omgevingsvergunning ook in andere bestemmingsgebieden niet hoeft, als het gaat om het optrekken van installaties van militair strategisch belang. Dit maakt het dus mogelijk om zonder vergunning luchtafweer of andere verdedigingssystemen te plaatsen in of rond de haven van Antwerpen. De natuurgebieden, destijds ingericht als compensatie voor het beton van de havenuitbreiding, hebben geen verweer.

Ook in Ursel-Aalter laat Defensie zijn oog vallen op het beschermd natuurgebied om een nieuwe superkazerne, het 'Kwartier van de Toekomst', neer te poten.

Het hek is helemaal van de dam als minister Brouns in het parlement verklaart: "Voor mij is het logisch dat die individuele begeleiding op maat niet enkel wordt voorzien voor Defensie, maar ook voor de ruimere

industrie die inzet op defensietoepassingen. Ook die bedrijven zijn immers van cruciaal belang voor het opschalen van onze militaire capaciteit."

Laat nu één van die bedrijven Utebel zijn. Het bedrijf produceert beschermingskledij voor defensie en veroorzaakt in Ronse een immens PFAS-probleem. Het bedrijf ligt in een woonzone, de bloedwaarden van de omwonenden zijn extreem hoog en het bedrijf loosde in het verleden illegaal in de Molenbeek.

Onder juridische druk van de buurt, werd de vergunning stelselmatig verstrengd maar onlangs kreeg het bedrijf toch weer een vergunning om verder te produceren tot in 2027. Het bedrijf werkt ondertussen naarstig om het etiket strategisch militair belang te krijgen, dan moet het immers niet langer voldoen aan de strenge milieuvergunningen. Ook de gezondheid van de mensen blijkt geen verweer tegen de militaire ratrace.

Mieke Schauvliege sprak in het Vlaams Parlement duidelijke taal: "Onder het mom van een militaire dreiging zal een bulldozer door Vlaanderen razen die ons milieu en onze gezondheid op het spel zet".

Waarom geen miljarden, geen gecoördineerde acties tussen Vlaanderen en België om de klimaatopwarming en de vernieling van onze natuur te bestrijden? Wat of wie zorgde ervoor dat de waanzin van een oorlogseconomie zo plots de hoop op een 'green new deal' vernietigde?

Dat de Russen morgen op de Grote Markt van Brussel staan is weinig waarschijnlijk, dat onze aarde verder opwarmt, dat weten we wel zeker!

RIK HOLVOET

Welkom in de echte wereld

'Welkom in de echte wereld', dat zei de Kamervoorzitter Peter De Roover tegen Kristien Hemmerechts enkele maanden geleden in de Afspraak op een zomerse vrijdag. Aanleiding van zijn uitspraak was dat Kristien Hemmerechts haar beklag deed dat de oorlog in Oekraïne de klimaatcrisis van de politieke agenda had gehaald. Geschokt door deze smalende opmerking volgde als antwoord een vernietigende opsomming van alle schade die de klimaatcrisis al heeft en gaat veroorzaken.

Haar heftig antwoord deed Ivan De Vadder even met verstomming slaan.

Al maanden speelt deze arrogante uitspraak van Peter De Roover door mijn hoofd als een nachtmerrie die regelmatig de kop opsteekt.

De Kamervoorzitter is immers niet zomaar iemand, hij is de eerste burger van het land. Van de eerste burger van het land zou je toch meer terughoudendheid, gevoel voor nuance en kennis van maatschappelijke problemen verwachten. Zorgwekkend dat deze uitspraak niet verder is opgepikt door de media en voor geen commotie heeft gezorgd.

De Kamervoorzitter ligt blijkbaar niet wakker van het feit dat de klimaatcrisis de ongelijkheid alleen maar zal doen toenemen. Dat de armste landen die het minst verantwoordelijk zijn voor de opwarming het hardst getroffen zullen worden. Het zal het hem worst wezen.

Het zegt veel over hoe Peter de Roover kijkt naar de samenleving. Het niet willen zien van de ernst van de klimaatcrisis doet mij denken aan volgend klimaatgedicht:

UITZICHT

Eén mens kan het begin zijn van een massa.

Het start met een klein verschil

een verschuiving van het perspectief

onzichtbaar voor het blote oog.

Tot het onmiskenbaar is wil je het niet zien,

met de handen voor je ogen lijkt je veilig.

Ooit komen de sprinkhanen

de branden en de grote vloed.

Annelie David & Saskia Stehouwer

Tot het onmiskenbaar is wil je het niet zien, met de handen voor je ogen

lijkt je veilig. Moet er dan echt een waterbom in de regio Vlaanderen

vallen voor de ogen opengaan?

Zoals het gedicht ook al hoopvol aangeeft, het is belangrijk om van

perspectief te veranderen.

Het is aan Groen om te blijven ijveren voor een economisch model dat niet enkel op winst is gebaseerd maar op welzijn, vol mildheid en mede-

dogen, rekening houdend met de draagkracht van onze planeet.

Voor Groen is dit de echte wereld.

Ook een mooie wensdroom voor 2026!

MARK DE GEEST

Steeds meer elektriciteit uit wind en zon, maar...

Eerst het goede nieuws: in de eerste helft van dit jaar leverden wind en zon wereldwijd voor het eerst meer elektriciteit dan deze gewonnen uit steenkool. Dat blijkt uit cijfers van de internationale denktank EMBER, actief in 6 continenten en 88 landen.

In vergelijking met vorig jaar steeg de wereldwijde elektriciteitsproductie, maar die stijging werd ruimschoots opgevangen door de elektriciteit geproduceerd met zonne- en windenergie. Wereldwijd overtrof het aandeel zonne- en windenergie voor het eerst net iets meer de hoeveelheid elektriciteit uit steenkool.

Ten opzichte van vorig jaar steeg de elektriciteit uit zonne-energie met meer dan 30%, waardoor zonne-energie nu bijna 9% van de globale elektriciteit levert. Niet minder dan 7 landen produceren ondertussen 20% of meer van hun elektriciteit uit zonne- en windenergie: Hongarije, Griekenland, Nederland, Pakistan, Spanje, Australië en Duitsland.

Voor EMBER ogen de resultaten hoopvol. Dat zon en wind voor het eerst meer elektriciteit produceren dan steenkool vinden zij een belangrijk signaal. Voor EMBER is daarmee een belangrijke bocht ingezet naar een hernieuwbare en duurzame vorm van elektriciteitsproductie. Zonne- en windenergie kunnen niet langer worden weggewuifd als marginale oplossingen, maar zijn economisch haalbare wegen voor de toekomst.

Het rapport van EMBER mag hoopvol klinken, of een rooskleurige toekomst daarmee verzekerd is, is nog maar de vraag. Hoewel tijdens de VN-klimaatcoalitie van 2023 in Dubai werd afgesproken om de capaciteit van hernieuwbare energie tegen 2030 te verdrievoudigen, meldt het Internationaal Energieagentschap

(IEA) dat de wereldwijde productie uit zonne- en windenergie en waterkracht waarschijnlijk beperkt zal blijven tot 2,6 keer het niveau van 2022. Vooral de VS en China dreigen daarbij roet in het eten te gooien. In de VS schroefde Trump de investeringen in zonne- en windenergie met zowat de helft terug. China doet dat met slechts 5%, wat in dat gigantische land toch een grote impact zal hebben.

En er is meer, veel meer. Vooral AI lijkt op korte termijn de vraag naar energie gigantisch de hoogte in te sturen. Voor velen speelt AI zich in een ongrijpbare *cloud* af. In werkelijkheid bevindt die *cloud* zich in steeds grotere datacenters, die steeds meer energie opslorpen. (Om nog maar te zwijgen over de massale hoeveelheden zeldzame mineralen, water en andere grondstoffen.) Om de steeds groeiende vraag naar energie te voldoen, worden er kleine kernreactoren gebouwd en plannen ontwikkeld om datacenters te koelen in de ruimte of in de zee. Dat dit alles een enorme roofofbouw op onze planeet betekent, blijkt voor velen niet van tel te zijn.

Ondertussen sleept ons eigen Vlaanderen met de voeten. Hoewel er vorig jaar slechts 12 windturbines werden geplaatst, besliste Vlaanderen in mei de regels voor windturbines nog te verstrengen. Geen probleem, klinkt het, want in het

Vlaamse klimaatplan werd de Europese doelstelling om de CO₂-uitstoot met 47% te reduceren, losjesweg teruggeschroefd tot 40%. Dat we hierdoor verplicht zullen worden voor € 2 miljard CO₂-rechten af te kopen, bij landen die wel inzetten op klimaatbeleid, zijn voor Vlaanderen blijkbaar zorgen voor later.

<https://ember-energy.org/latest-updates/solar-and-wind-met-all-electricity-demand-growth-in-h1-2025/>

Een hommage aan Kris Fierens

Op 30 september 2025 overleed Kris Fierens, echtgenoot van Friede Jans en één van onze meest actieve en trouwe GroenPlusers. Zijn plotse heengaan was een schok voor ons allen. In het Zilverblad brengen we graag een hommage aan Kris en al zijn medewerkers.

Wij verliezen een GroenPluser met een groot engagement, binnen en buiten Groen.

Of het nu jouw rol als secretaris of campagneleider van Groen Leuven was, of jouw mandaat in de seniorenraad, of jouw coördinatie van de Europese Groene senioren... je deed alles met verve! Misschien nog het meest in je sas was je op de markten in Vlaams-Brabant, tijdens het flyeren. Jij kon geduldig en vriendelijk in gesprek blijven gaan, om ergens een aanknopingspunt te vinden bij die zoveelste boze burger, zodat hij of zij toch een canvaskaartje aannam (zonder het achter onze rug op de grond te gooien!). De campagne-ritten met jouw TukTuk waren een schot in de roos: mensen een

glimlach ontlokken, dat kon je als de beste met jouw ontwapenende zijn. Daarnaast was je druk in de weer met jouw projecten in Congo en in Brazilië, met jouw directeurschap bij Volens en het voorzitterschap van Reumanet.

Je hield duizelingwekkend veel ballen tegelijk in de lucht. Om nog te zwijgen van je engagementen in de persoonlijke sfeer: opa Kris, papa Kris, partner Kris, vriend Kris, klus Kris in de bio-groentetuin en het houtatelier, sponsor Kris op weg naar Compostela...

Wij verliezen een zorgzame basismilitant.

Ja, we kenden jou als voorzitter, directeur, coördinator en bestuurder, maar toch vooral en in de eerste plaats als dienstbare basismilitant. Bij elk engagement was jij niet te beroerd om je botten aan te trekken. Tenten opbouwen en afbreken, met een bakfiets materiaal aansleuren, borden timmeren, ze plaatsen en ook nog eens vol plakken, koffiekoeken voorzien voor de helpers...

Steeds met de poten in de modder voor het goede doel!

Wij verliezen een getalenteerde, veelzijdige vriend.

Handig, grappig, slim, sociaal, gezellig, gul, volhardend, sportief, creatief, artistiek, actief, empathisch, geëngageerd... Zelfs een 26-delige Winkler Prins Encyclopedie heeft geen woorden om jou in één verzamelbegrip te omschrijven.

En ja, wij verliezen ook een bourgondische vriend.

Evalueren, filosoferen, relativeren, plannen smeden, wilde ideeën bij mekaar aftoetsen... dat doe je op café als je Kris Fierens heet. Menig kaasplankje, abdijbiertje en glas rode wijn hielpen een handje om stevig out of the box te denken!

Ik was er vaak bij en daarom vind ik het onwezenlijk om jou zo jong los te moeten laten en goede reis te wensen. Tot in den draai dan maar, met een lach en een traan.

Jouw vriendin Anne.

MIEKE VOGELS

Is die CO²-uitstoot nu echt zo belangrijk?

Aan de rand van het Amazone-woud, in het Braziliaanse Belém, zaten onderhandelaars van vele landen samen voor de COP30. Voor de 30ste keer trachten ze een akkoord te bereiken om de CO²-uitstoot te beperken en de klimaatopwarming te beheersen.

Dit gebeurt tegen de achtergrond van een snel wijzigende wereld. Op het moment dat de Europese Green New Deal wordt uitgehold, evolueren we in ijltempo van groene economie naar oorlogseconomie. Oorlogen zorgen nochtans voor extra uitstoot en vervuiling. Zo was 2024 het jaar met de hoogste CO²-uitstoot ooit en dit onder meer door het bombarderen van olie-installaties. Ondertussen wordt de oorlogsdreiging verder opgepoekt. Opgemerkte drones worden -niet gehinderd door gebrek aan bewijsmateriaal- toegeschreven aan Rusland. Angst en onzekerheid nestelen zich in ons dagelijks leven.

We meten nog steeds op de aloude manier

Toch zal de oorlogseconomie, die zorgt voor meer CO²-uitstoot, meer vervuiling en meer onwelzijn, onze welvaart doen stijgen. We meten welvaart nog steeds op de aloude manier, via het bruto binnenlands product (BBP). Het BBP wordt berekend door alles wat per jaar wordt geproduceerd in een land op te tellen. Zo draagt ook het aantal verkeersongevallen bij tot onze welvaart, want dan komen er hulp- en takeldiensten, garages, verzekeringen... in actie! Ook meer waterzuiveringsstations om het vervuilde water te zuiveren, meer gezondheidszorg omdat meer mensen ziek worden door fijn stof of PFAS. En ja, ook meer wapens dragen bij tot de groei van onze 'welvaart'.

Het BBP houdt ook geen rekening met de afschrijvingen van natuurlijk kapitaal; zoals visbestanden, bossen en biodiversiteit. Ook de uitputting van hulpbronnen wordt niet verrekend. Of een product nu geproduceerd werd met veel of weinig CO²-uitstoot, daar maakt het BBP niet om, alles wordt gewoon opgeteld. Vrijwilligerswerk, mantelzorg, gezondheid, onderwijs, cultuur natuur stilte... kortom, de waarden die de kwaliteit van leven belangrijk maken vind je niet terug in de huidige welvaartsmaat.

Het planbureau berekende trouwens dat de welvaart per Belg met 15 % toenam, terwijl het welzijn gemeten aan de hand van de VN-duurzaamheidsindicatoren nooit lager scoorde. De stijging van het BBP gaat steeds meer ten koste van de leefbaarheid van onze aarde en haar bewoners.

Al 100 jaar wordt gewerkt aan een nieuwe maat.

In 2009 verscheen het rapport van de economen Stiglitz, Sen en Fitoussi, over het meten van 'economische prestaties en sociale vooruitgang'. Na Corona viel de discussie stil. Het terugdringen van de CO²-uitstoot zal onze planeet niet redden. Vandaag hebben we meer dan ooit nood aan een ander economisch kompas. Een nieuw kompas dat landen belooft die bedrijven steunt

die produceren in harmonie met de draagkracht van mens en milieu; landen ook die een beleid voeren dat welzijn verhoogt.

De COP30 focuste te eng op het terugdringen van de CO²-uitstoot. Naast de COP komt er jaarlijks een aparte biodiversiteitstop samen. Klimaat en biodiversiteit zijn allebei slachtoffer van dezelfde ziekte; onze dolgedraaide consumptie-maatschappij en onze verslaving aan foute groei.

Mogen we dromen van één gemeenschappelijke COP in 2026, met als belangrijkste punt op de agenda een wereldwijd akkoord over een nieuwe duurzame welvaartsmaat? Het kan echt anders!

“Een nieuw narratief over migranten, graag”

“De asielzoeker die in Kortrijk met succes een falafelbar uit de grond stamp, haalt het nieuws niet. Een ruzie in een asielcentrum krijgt een halve pagina. Er is dringend nood aan een nieuw narratief over vluchtelingen en migranten”, aldus Matti Vandemaele, die voor Groen in het federaal parlement Asiel en Migratie opvolgt.

Hoe kijkt u zelf aan tegen het migratiebeleid in ons land?

De huidige aanpak is niet realistisch. De overheid vraagt allerlei spelers om raad: zoals Fedasil, Myria, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, academici..., maar met de adviezen doet men niets. Zo is iedereen het erover eens dat gezinshereniging positief is voor de erkende vluchtelingen en arbeidsmigranten, hun kinderen en onze maatschappij, maar toch wordt het hun bijzonder moeilijk gemaakt. Vooral een verpleegster, toch een knelpuntberoep, haar partner en kinderen kan laten overkomen, moet zij € 2745 netto per maand verdienen. Ondertussen hadden haar kinderen hier via de school en jeugdbeweging al lang Nederlands kunnen leren en zich integreren.

Als je voor integratie bent, moet je kansen creëren. Voka stelt dat onze bedrijven werkvolk nodig hebben,

of noodgedwongen moeten vertrekken. Daarom dringt het erop aan de procedures voor arbeidsmigratie te vereenvoudigen. Zo wordt het een bondgenoot voor Groen.

“Maar, de statistieken moeten omlaag”, klinkt het. Het beleid wordt gevoerd vanuit een buikgevoel zonder visie. Als mensen op straat worden gezet, zitten er uiteraard minder mensen in de asielcentra. Maar mensen niet opvangen, die recht hebben op bad, bed en brood, is een aanfluiting van de rechtsstaat. De procureur van Brussel waarschuwt ervoor dat ze op die manier in de (drugs) criminaliteit geduwd worden. In plaats van naar een humane oplossing te zoeken, stuurt de minister ter onttrading foto’s van tentenkampen rond. Groen is geen voorstander van irreguliere migratie, maar stelt dat ze via legale kanalen geregeld moet worden. Wat gebeurt er? Het Europese hervestigingsprogramma, dat in het land van herkomst mensen selecteert, stopt in België, ook al wordt het door Europa gefinancierd en gaat het om een beperkt aantal mensen.”

Biedt het Europese Migratiepact perspectieven?

Voor het eerst is er een duidelijk wettelijk pact en dus een kader voor

het asiel- en migratiebeleid. Dat is positief. Daarin wordt bijvoorbeeld een spreiding over de Europese landen voorzien. Het fundamentele probleem nu is dat velen langs de buitengrenzen illegaal binnenkomen. Ze zijn volgens het Verdrag van Dublin verplicht in het land van aankomst een asielprocedure te starten. Sommige landen kunnen dat niet bolwerken. Het komt er dus op aan om legale kanalen te creëren, bijvoorbeeld via ambassades. Zo wordt spreiding mogelijk.

Kan Groen een tegenverhaal bieden?

Eigen wetsvoorstellen krijgen weinig kans, onze enige medestander in het parlement is de PS. We blijven de minister kritisch bevragen en ondergraven stoere praatjes, mede door de inzichten van academici en terreinwerkers te verspreiden en positieve verhalen te brengen. 66% van de mensen in asielcentra zijn aan het werk. Velen vinden hun weg na de asielperiode. Arbeidsmigranten komen om te werken. Zij kunnen onze sociale zekerheid mee schragen. Wij kiezen voor het behoud van lokale opvanginitiatieven die volgens alle bevindingen goedkoper, humaner en beter zijn voor de integratie dan de grote asielcentra. Wij blijven geloven in mensen.

‘Vuurland’

Langs de frontlijnen van het Midden-Oosten

Sinds de terreuraanvallen van 7 oktober 2023 is de geopolitieke en humanitaire situatie in het Midden-Oosten opnieuw brandend actueel. Internationale organisaties documenteerden grootschalige oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en een genocide in Palestina, terwijl Israël ook Libanon en Syrië binnenviel. Het is geopolitieke strategie voor gevorderden, waarbij het lot van gewone burgers al te vaak uit het oog wordt verloren.

Na zijn debuut **Niemandslaan**, waarin hij Syrische vluchtelingen opzoekt, reist Midden-Oostenkenner Willem Staes in **Vuurland** door Israël, Palestina, Libanon en Syrië.

Hij brengt de gruwelijke gevolgen van de oorlog in kaart en vertelt het verhaal van gewone Palestijnen, Libanezen, Syriërs en Israëli's, gezien door hun ogen en vanuit hun perspectief. Tijdens zijn tocht door de regio gaat hij op zoek naar empathie en medemenselijkheid.

Rode draad doorheen die getuigenissen: 7 oktober was geen startpunt, maar een zoveelste geweldsepisode in een decennialang verhaal van straffeloosheid, bezetting en onderdrukking. Zonder een grondige kennis van dat verleden is het onmogelijk het heden te begrijpen en te vermijden dat de regio ook in de toekomst in vuur en vlam blijft staan.

Willem Staes

Willem Staes (1990) werkt als expert Midden-Oosten bij 11.11.11. Hij reist geregeld naar Libanon, Turkije, Syrië, Jordanië en Palestina. Voordien woonde en werkte Staes in Palestina, Turkije en Egypte.

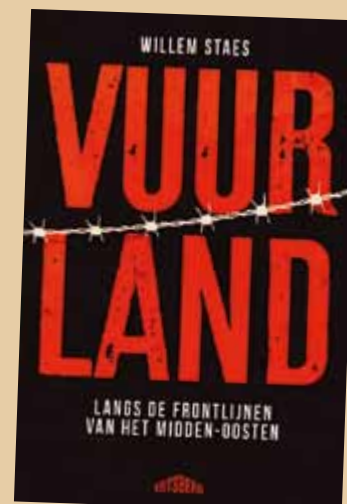
Meer over Willem Staes

‘Staes stelt menselijkheid opnieuw centraal en brengt haarfijn in kaart hoe de oorlog in het Midden-Oosten niet startte op 7 oktober. Een cruciaal boek vol aangrijpende verhalen.’ — Brigitte Herremans, Midden-Oostenkenner en onderzoeker UGent.

‘De eerste genocide in de geschiedenis live op ons netvlies. En de westerse wereld zwijgt, amper beschaamd. Terwijl het internationaal recht wordt begraven. Dit boek geeft vooral een beklemmend relaas van de Israelische politiek na 7 oktober. Willem Staes bekijkt door de ogen van de slachtoffers het Midden-Oosten, waar elke morele code moet wijken voor rauwe machtspolitiek.’ — Rudi Vranckx, oud-journalist VRT NWS.

‘Een belangrijk boek vol menselijke en betrokken verhalen die de bredere context schetsen. Staes luistert naar de visie én beleving van mensen die elke dag tussen de kleine en grote vlammen moeten (over)leven.’ — Inge Vrancken, Midden-Oostenexpert VRT NWS.

Ertsberg
272 pagina's
€ 27,50

Werf mensen voor GroenPlus!

Gebruik het Zilverblad om mensen bij Groen(Plus) te betrekken. Je kan het blad achterlaten in de bib, bij de dokter of op een plaats waar mensen samenkomen. Als je een artikel tegenkomt dat een vriend of een kennis kan interesseren, bezorg het hem/haar, of vraag een extra nummer aan.

Extra nummers kan je opvragen via zilverblad@groen.be, of geef een telefoontje aan Walter Decoene, 0487/68.29.45.

Postbode: niet bestelbare Zilverbladen graag terug naar 'Henri De Braekeleerlaan 47a, 2630 Aartselaar.

Verantwoording

Tenzij uitdrukkelijk vermeld, berust de verantwoordelijkheid voor artikels en standpunten die in het Zilverblad verschijnen bij de steller ervan.

Colofon

Zilverblad is een uitgave van GroenPlus voor 55+ leden van Groen. Het blad verschijnt in maart, juni, september en december en wordt bij drukkerij Gazelle gedrukt op CyclusPrint papier van 100% gerecycleerde vezels. Lay-out: info@bijdruk.be

Verantw. uitgever: Mieke Vogels, Fruithoflaan 120/1010, 2600 Berchem.

Redactiecoördinator: Joost Fillet

Editor: Walter Decoene

Werken mee aan dit nummer: Joost Fillet – Mieke Vogels – Mark De Geest – Magda Wouters – Rik Holvoet – Anne Dedry – Frans Roggen.

Redactieraad: Bart Staes – Catherine Stepman – Etienne Hoeckx – Frans Roggen – Ingrid Pira – Joost Fillet – Magda Wouters – Mark De Geest – Mieke Vogels – Rita Van de Voorde – Walter Decoene.

Foto's/illustraties: Vluchtelingennetwerk Vlaanderen – Walter Decoene – Pax Christi – Joost Fillet – Mark De Geest – Ertberg.

Op het internet?

Elk nummer verschijnt op www.groen-plus.be, website van GroenPlus, onder MEER LEZEN. En je vindt er ook nog heel wat andere interessante informatie.

Uitschrijven voor de papieren versie kan, met een berichtje aan: Redactie Zilverblad, p/a Henri De Braekeleerlaan 47a, 2630 Aartselaar, of een e-mail aan walter.decoene@gmail.com

FRANS ROGGEN

Burgerdienst in de sociaal-culturele sector

Duitsland en Scandinavië willen de dienstplicht invoeren. Alsof ze de pokken terug willen loslaten nadat ze die eerst hadden uitgeroeid. De burgemeester van Lubbeek, die nooit in het leger is ontmoet, zal waarschijnlijk op zijn palmares zetten dat hij dat ook hier heeft gedaan. De Nationalisten zijn Berten Fermont en zijn vrienden kennelijk vergeten. (Aan Peumans vragen, of opzoeken in de Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, onder 'dienstweigering').

Geen leger geen oorlog. Ik ging niet in het leger, dat stond vast. Op school kwamen ze dan met de Russen aandragen! Maar iedereen met lang haar (en ook mijn vader) stond aan mijn kant.

Van mijn eerste baas mocht ik terugkomen, op voorwaarde dat ik in 't leger ging. Gelijk had hij. D'r waren toen meer dan genoeg aspirant-leraars. Maar dat hij mij later probeerde dwars te zitten, toen ik op een ander ging postuleren, dat waren vieze pastoorstreken.

Aan de Grote Post op de Groenplaats -de mooiste Post ooit- verkocht een grootoorlogsinvaliden van 14-18 lootjes. Dat was zijn beloning voor bewezen diensten. Vroeger kon men heldenmoed nog waarderen. Ik zag mij geen lootjes verkopen. Ik koos voor burgerdienst in 'de sociaal-culturele sector'. Wel tweemaal de duur van de gewone dienst. Ik hoefde niet aan te kloppen bij de Openbare Onderstand, want ik was piepjong getrouwd, mijn schat dopte en ontving een militievergoeding. Iedereen deed dat toen, behalve die van den Amada, want die moesten leren vechten voor als 't revolutie was. Ik zou niet weten wie van ons jaar in Soest, Siegen of Lüdenscheid gelegen heeft om ons tegen de Rus te verdedigen. De gewone mens waarschijnlijk?

Kamiel Vanhole deed zijn burgerdienst in Brussel, in Bozar. Dus ik moest ook zo iets hebben. Als het maar iets met Kunst was. In Humo stond elke week een lijstje jobs voor Gewetensbezwaarden. Ik kon in het ICC beginnen, vlak voor de grote vakantie. En fier dat ik was! Weg uit het onderwijs!

Het heeft alleen maar in de Gazet van Antwerpen gestaan dat Milleke Fingertips gestorven was. De man die bij Ferre Grignard virtuoos het wasbord bespeelde. Door Milleke heb ik voor het eerst een hologram gezien. Hij was dat komen laten zien in het ICC. Hij wilde ook een expo. Dat je een glasplaat met een foto (erin? erop?) in stukken kon breken en dat je dan datzelfde beeld in elk van die stukken kon zien, dat wil er bij mij nog altijd niet in. Milleke zal dat wel uitgelegd hebben, maar ik was waarschijnlijk een smoes aan het verzinnen, waarom het even niet uitkwam om in het ICC te exposeren.

Wanneer directeur Flor Bex volk tot bij Jipie en mij stuurde, twee piepjonge gewetensbezwaarden, dan was dat omdat hij het niet over zijn hart kon krijgen om iemand wandelen te sturen. Als ze bij de snot-neuzen terecht kwamen zouden ze wel weten hoe laat het was!

Milleke krijgt nu toch zijn tentoonstelling. In de Gazet stond dat hij blij was.

Ik voelde me serieus in mijn gat gebeten toen de Bende van Gennez het M HKA wilde degraderen tot kunstencentrum.

Het gaat hier wel om het levenswerk van de Flor!

Flor Bex is een reus van een vent. Ook als kunstpaus.

Hij fikste het om een bouwbedrijf onder leiding van de Amerikaanse artiest Gordon Matta Clark grote cirkels en geometrische figuren uit een huis aan de Ernest van Dijckkaai te laten zagen/slijpen. (Foto's op het internet!) Monumentaal. Geweldig. Daaruit is de stichting Gordon Matta Clark ontstaan die het beheer kreeg van de kunstwerken die de Flor van de bezoekende artiesten had afgeluisd. De basis van de collectie van het Museum voor Hedendaagse Kunst. Wij hadden de Zwarte Panter, de Wide White Space, Panamarenko... En de avant-garde, die kwam vanuit uit Berlijn, Parijs, Barcelona en New York de Flor zijn Koninklijk Paleis op de Meir, in het Mekka van de Avant-Garde, afgezakt. Met als kers op de taart het M HKA.

Caroline Gennez en haar Minions vinden dat allemaal maar dikke zever.

Het maakt me niet boos, ik ben ontgoocheld. Maar wat hebben we verloren? Niets. Het M HKA is ontstaan uit het ICC. En het ICC was een kunstencentrum. Nu wordt het M HKA terug een kunstencentrum.

Op de Meir 50 zit er een West-Vlaamse chocolatier met een internationale uitstraling, maar ge moet er voor zijn. Pralines met tomaatvulling of gekarameliseerde garnaalkoppen?

Maar geen gewetensbezwaarden. Die zitten soms in het zonnetje op de Dageraadplaats een kofte te drinken. Eerst met de Jipie, nu zonder.